

Застосування Міжнародного стандарту фінансової звітності 17 «Страхові контракти». Серія вебінарів

Андрусів Андрій

менеджер Департаменту методології регулювання страхового ринку Національного банку України, PhD

Сіухіна Катерина

провідний економіст Департаменту бухгалтерського обліку Національного банку України, к.е.н.

члени проєктної команди Національного банку України «Звітність учасників ринку небанківських фінансових послуг» (напряму Страхування)

вересень-жовтень 2022

Disclaimers

- Формат вебінару передбачає проведення відеозапису. Беручи участь у заході, ви даєте свою згоду на проведення відео- та аудіозапису з метою публікації таких матеріалів на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України з подальшим використанням в навчальних цілях.
- Будь-які інтерпретації, висновки та думки, висловлені у цій презентації, є безпосередньо думкою автора і не є офіційною думкою Національного банку України. Національний банк України не несе відповідальності за точність та будь-які інші дані, які наведені або на які здійснюється посилання у цій презентації.
- Права та дозволи:
Матеріал у цій презентації захищений авторським правом. Копіювання та / або передача частин або всієї цієї роботи та/або відеоматеріалів запису будь-якій стороні за межами Національного банку України без відповідного дозволу може бути порушенням чинного законодавства.

©2022 Національний банк України

Серія вебінарів «Застосування МСФЗ 17»

2-3 години 1-2 рази на тиждень (вівторок та/або четвер) з 15.00, починаючи з 06 вересня 2022 року (актуальний графік розміщений на сайті Національного банку України)

Вебінар проводиться із відеозаписом (тільки спікери від Національного банку України)

Виступи спікерів-експертів страхового ринку не записуються

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, прохання надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Спікери залишають за собою право залишити без відповіді запитання, які задані під час виступу та/або в чаті

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

- Організаційні заходи страховиків при впровадженні МСФЗ 17
- Причини впровадження МСФЗ 17. Основні відмінності відображення у звітності за МСФЗ 4 та МСФЗ 17.
- Огляд застосування МСФЗ 9 в страхових компаніях (оглядово).
- Сфера застосування МСФЗ 17 та виключення із МСФЗ 17.
- Відділення компонентів від страхового контракту.
- Агрегування страхових контрактів.
- Межі контрактів та грошові потоки виконання.
- Загальна модель обліку (GMM). Первісне визнання та оцінка зобов'язання на залишок покриття, коригування на нефінансовий ризик, контрактної сервісної маржі. Облік.
- Загальна модель обліку (GMM). Оцінка зобов'язання за страховими вимогами.

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Основні питання для розгляду на серії вебінарів «Застосування МСФЗ 17 «Страхові контракти»

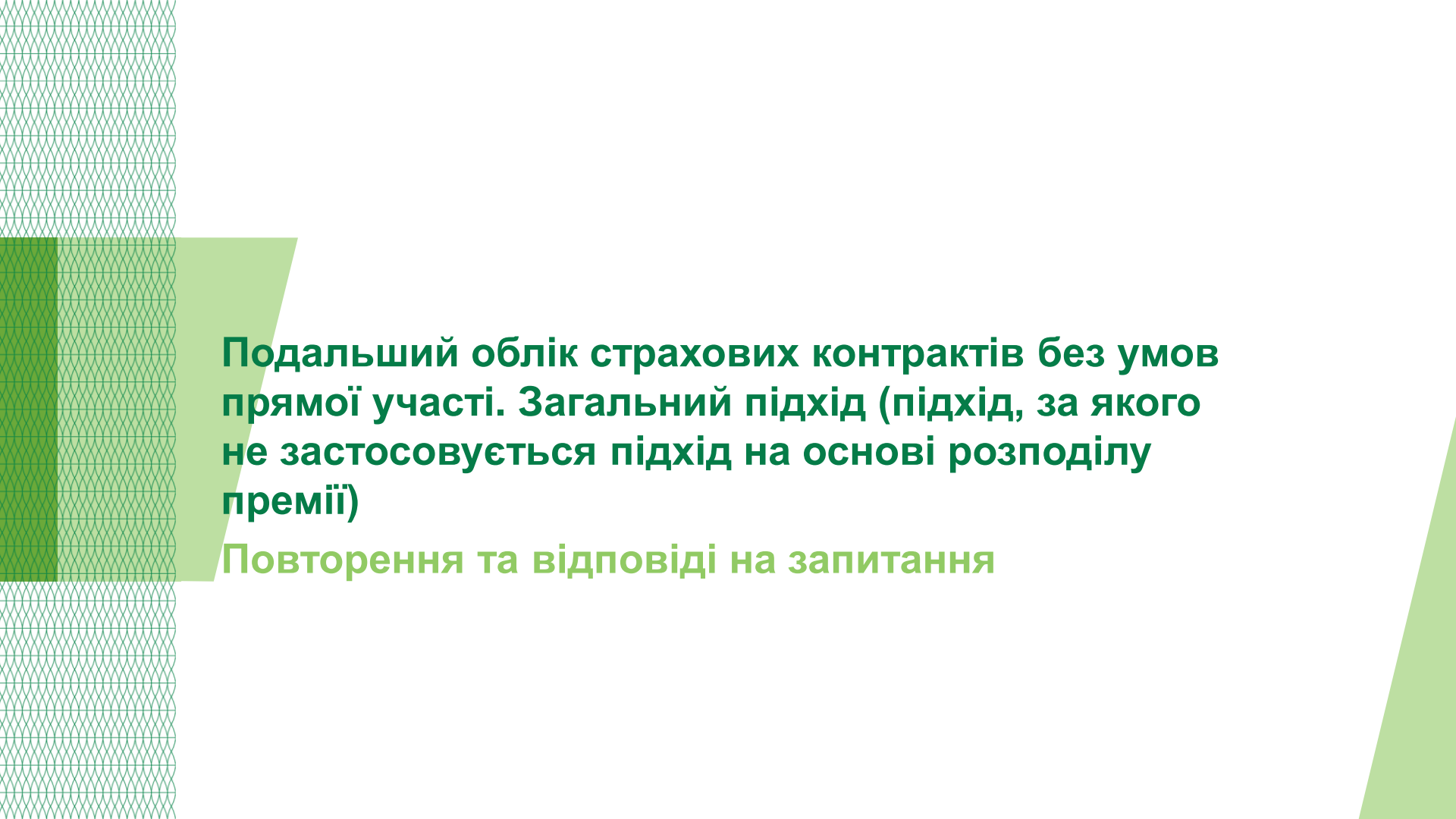
- Загальна модель обліку (GMM). Зміна грошових потоків виконання, ставок дисконтування. Визначення страхового доходу та витрат.
- Загальна модель обліку (GMM). Обтяжливі контракти.
- Загальна модель обліку (GMM). Розкриття.
- Облік контрактів з умовами прямої участі.
- Спрощена модель обліку (PAA). Критерії застосування, первісне визнання та подальший облік, розкриття.
- Облік випущених контрактів перестраховування, особливості.
- Облік утримуваних контрактів перестраховування. Грошові потоки в межах контракту. Облік прибуткових та обтяжливих контрактів. Особливості розкриття.
- Перехід на МСФЗ 17: можливі підходи.

Основні питання для розгляду на вебінарі 13 жовтня

- Повторення та відповіді на запитання, що отримані на пошту
- Підхід на основі змінної винагороди (Variable fee approach)
- Припинення визнання контрактів та модифікація (облік)
- Облік випущених перестрахових контрактів (вхідне перестраховування)

Усі питання по семінарам та інформації, що міститься у цій презентації, надсилати на адресу: IFRS_17@bank.gov.ua

Подальший облік страхових контрактів без умов прямої участі. Загальний підхід (підхід, за якого не застосовується підхід на основі розподілу премії)

Повторення та відповіді на запитання

Відповіді на запитання. Питання 1

Чи правильно ми розуміємо, що якщо договір страхування містить умову при якій відшкодування страхового випадку є залежним від оплати послуг третім особам (сервісним компаніям, медичним установам тощо), то це і є ті товари та нестрахові послуги, які є компонентом, що відокремлюються від страхового контракту. Якщо так, то просимо практичної допомоги щодо роз'яснення порядку визначення суми такого відокремлення від контракту на прикладі медичного та/або каско страхування.

Відповідь див. наступні 4 слайди

Відокремлення компонентів від страхового контракту

Що означає відокремлення компонентів від страхового контракту?

- Страховий контракт може містити один чи декілька компонентів, які входили б до сфери застосування іншого Стандарту, якби вони були окремими контрактами. Перед застосуванням МСФЗ 17, необхідно перевірити чи дані компоненти є відокремлюваними.
- Якщо компоненти є відокремлюваними, то вони мають бути відділені і обліковуватись по відповідним стандартам фінансової звітності, в той час як базові страхові контракти мають обліковуватись згідно МСФЗ 17.

Які компоненти можуть бути відділені від страхового контракту?

- Вбудовані похідні фінансові інструменти
- Інвестиційні компоненти
- Товари та нестрахові послуги

МСФЗ 9

МСФЗ 15

Згідно якого Стандарту обліковується?

Критерії відокремлення вбудованих похідних інструментів та інвестиційних компонентів

Вбудовані деривативи

1. Чи існує **окремий інструмент** з тими самими умовами, що має вбудований похідний інструмент та що відповідає визначенню похідного інструменту в **рамках МСФЗ 9**?
2. Чи економічні характеристики та ризику вбудованого деривативу **не тісно пов'язані** з характеристиками основного договору страхування?
3. Чи **не оцінюється** страховий контракт за справедливою вартістю через прибуток або збиток (**FVPL**)?

Так

Відділяти

Ні*

Не відділяти

Інвестиційні компоненти

1. Чи має суб'єкт господарювання **зможу оцінити** один компонент без урахування іншого?
2. Чи має держатель страхового полісу **зможу одержати користь** від одного компонента за відсутності іншого?
3. Контракт із **еквівалентними умовами** продається або міг би **продаватись окремо** на тому самому ринку або в тій самій юрисдикції або суб'єктами господарювання, що випускають страхові контракти, або іншими сторонами?

Так

Відділяти

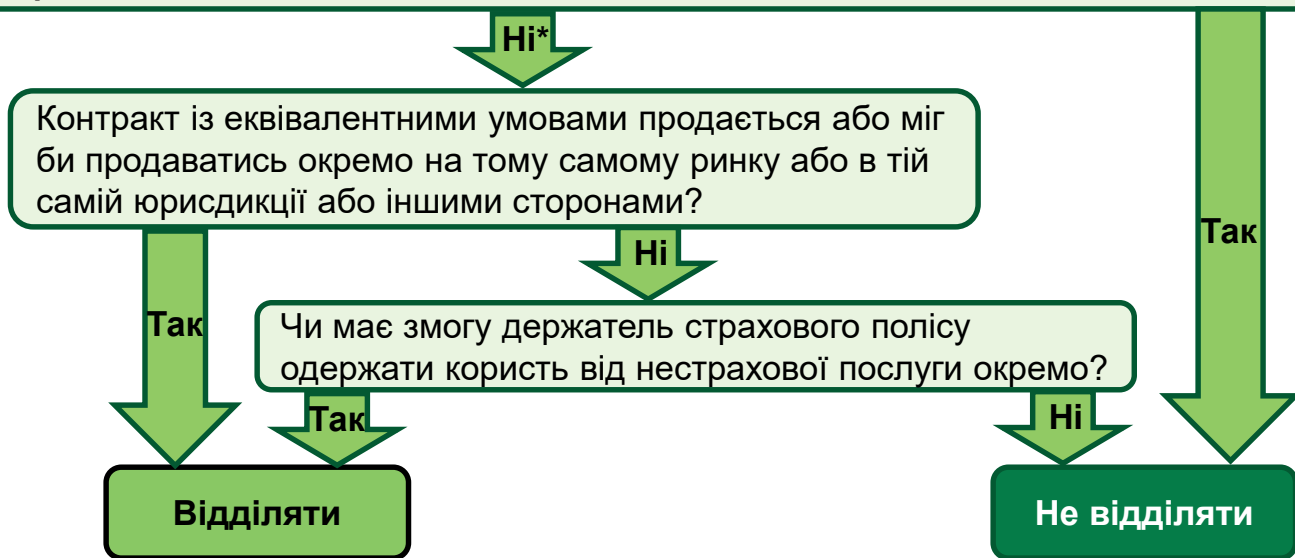
Ні*

Не відділяти

* Хоча б для одного із запитань

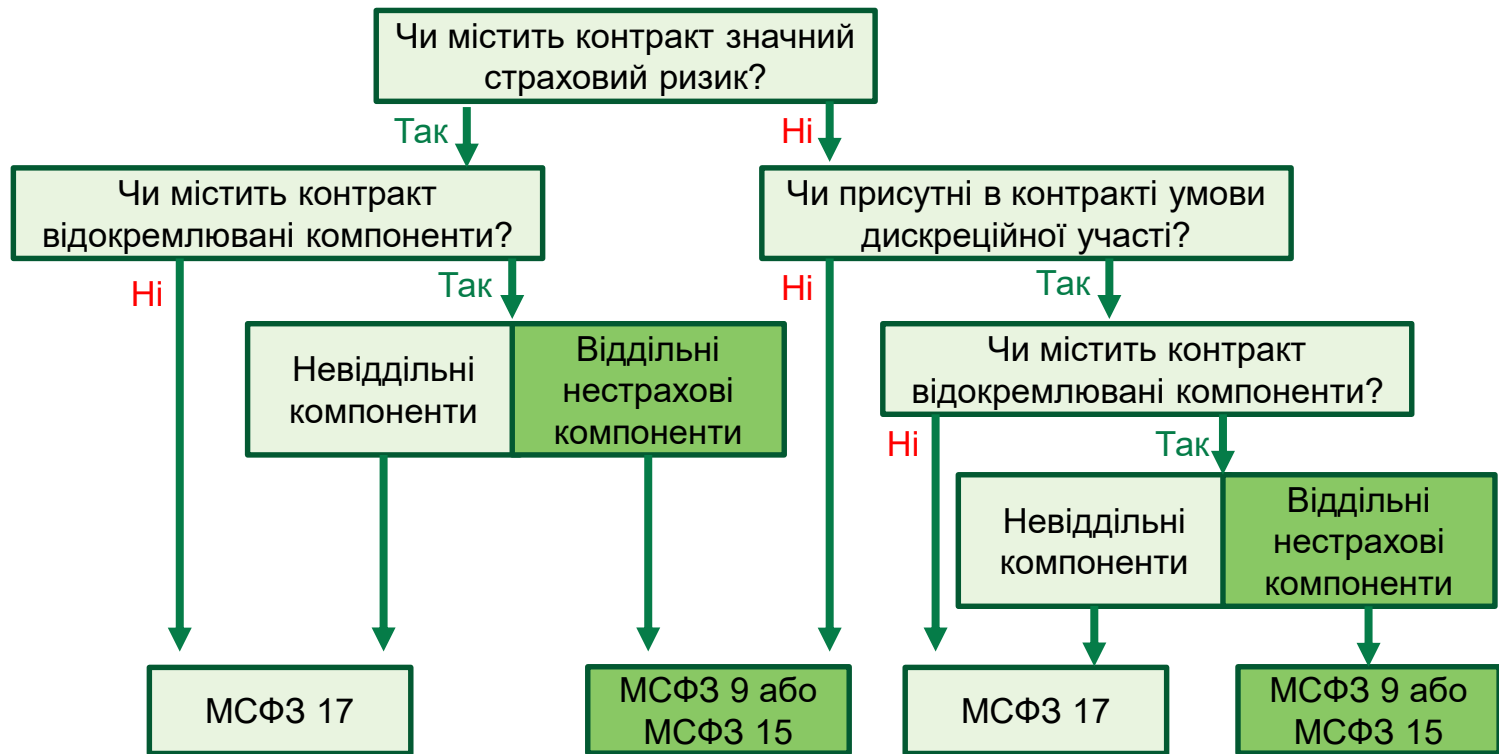
Критерій відокремлення сервісних компонентів

1. Чи є грошові потоки та ризики, пов'язані з товаром або послугою **дуже взаємопов'язаними** з грошовими потоками та ризиками, що пов'язані зі страховими компонентами контракту?
2. Чи надає суб'єкт господарювання значну послугу, **об'єднуючи** товар або нестрахову **послугу зі страховими компонентами**?

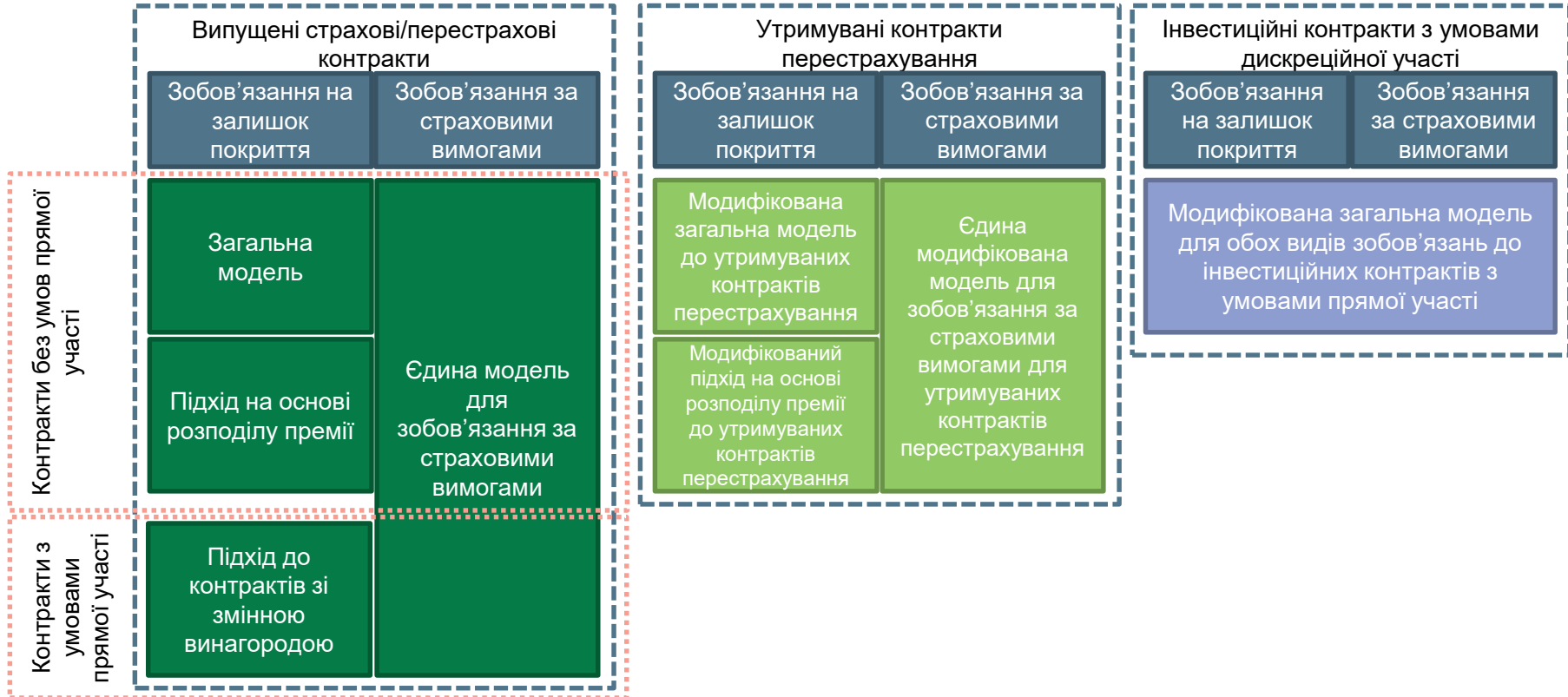
* Хоча б для одного із запитань

Схема відокремлення компонентів від страхового контракту та розкриття у фінансовій звітності

* Хоча б для одного із запитань

Моделі обліку згідно МСФЗ 17. Повторення

Грошові потоки. Узагальнення. Повторення

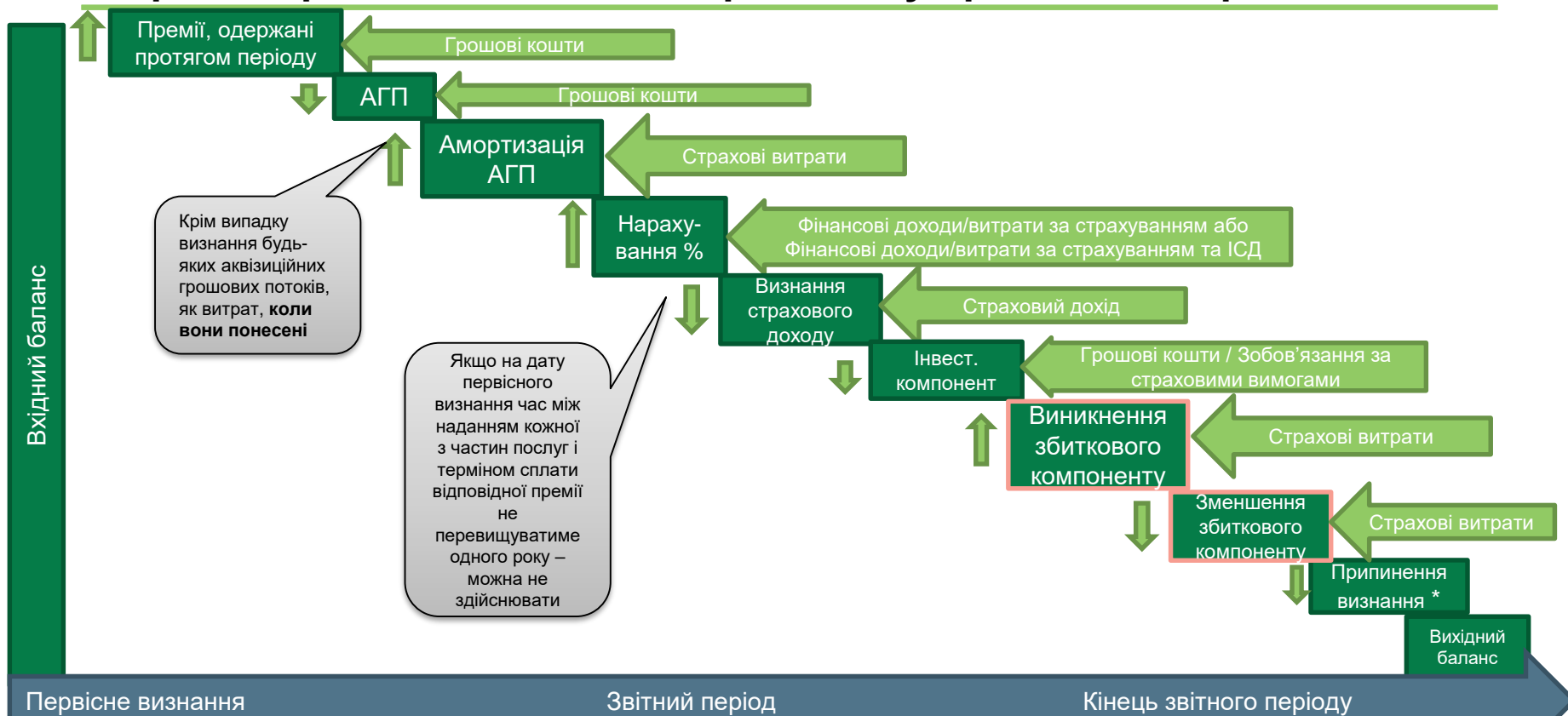
Грошові потоки в межах контракту:

- премії (в тому числі, коригування премій і частки премії) від держателя страхового полісу, а також будь які грошові потоки обумовлені такими преміями
- потенційні надходження грошових коштів від відшкодування
- податки, що справляються за операціями
- збори
- платежі від імені держателя страхового полісу
- страхові виплати та інші види виплат держателю полісу
- видатки на інвест. діяльність, якщо виплати держателям полісу передбачають виплати держателям полісу прив'язаним до базових статей
- витрати на врегулювання вимог (зовнішні і внутрішні);
- витрати не грошовій формі;
- витрати на адміністрування та супровід полісів;
- накладні витрати та інші витрати, що можуть бути безпосередньо віднесені на виконання страхових контрактів;
- розподіл аквізиційних грошових потоків, що можуть бути віднесені на портфель, до якого належить контракт

Подальший облік **обтяжливих** СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття при підході на основі розподілу премії. Повторення

Відповіді на запитання. Питання 2

Отримана премія впливає на зобов'язання на залишок покриття.
А як щодо премій сплачених наперед, помилково, не в тій сумі (більше чим потрібно)?

Відповідь залежить від:

- чи вже первісно визнано контракт
- договірних умов

Див. наступні слайди

Відображення деяких статей балансу за МСФЗ 17.

Питання 2

- При запровадженні змін до МСФЗ 17 у 2020 році, від представників ринку надходили пропозиції щодо окремого відображення: дебіторської заборгованості за преміями (premiums receivable), кредиторської заборгованості за виплатами (claims payable), відстрочених аквізиційних витрат (deferred acquisition costs).
- Рада відхилила такий підхід, оскільки це б означало відобразити окремо ті величини, які не є окремими. Наприклад, дебіторська заборгованість за преміями за майбутнє покриття не є окремою величиною, а пов'язана із зобов'язанням за майбутніми надходженнями

*BC330D *Amendments to IFRS 17* IFRS® Standards, June 2020

Грошові потоки. Узагальнення. Питання 2

Грошові потоки в межах контракту:

- премії (в тому числі, коригування премій і частки премії) від держателя страхового полісу, а також будь які грошові потоки обумовлені такими преміями
- потенційні надходження грошових коштів від відшкодування
- податки, що справляються за операціями
- збори
- платежі від імені держателя страхового полісу
- страхові виплати та інші види виплат держателю полісу
- видатки на інвест. діяльність, якщо виплати держателям полісу передбачають виплати держателям полісу прив'язаним до базових статей
- витрати на врегулювання вимог (зовнішні і внутрішні);
- витрати не грошовій формі;
- витрати на адміністрування та супровід полісів;
- накладні витрати та інші витрати, що можуть бути безпосередньо віднесені на виконання страхових контрактів;
- розподіл аквізиційних грошових потоків, що можуть бути віднесені на портфель, до якого належить контракт

Дата первісного визнання страхових контрактів.

Питання 2

Суб'єкт господарювання **визнає групу випущених ним страхових контрактів**, починаючи з більш ранньої з таких дат (§ 25):

- початку періоду покриття за групою контрактів
- дати, коли перший платіж з боку держателя страхового полісу в групі **належить** до сплати
- у разі групи обтяжливих контрактів, із тієї дати, коли група **стає** обтяжливою.

Якщо така **дата не визначена договором**, то датою сплати, вважається дата надходження коштів від держателя полісу (§ 26)

Суб'єкт господарювання має з'ясувати до настання більш з ранньої з дат чи утворюють які-небудь з випущених контрактів групу обтяжливих (§ 26)

Якщо договір ще первісно не визнано, а премія сплачена (період покриття ще не почався і це не обтяжливий контракт):

- Якщо дата отримання премії (першого платежу по преміями) не визначена договором (сума відповідає умовам договору) – здійснити первісне визнання випущеного договору;
- Якщо дата отримання премії (першого платежу по преміями) визначена договором і гроші отримані раніше – кредиторська заборгованість;
- Якщо сума не відповідає умовам договору (менше необхідної), якщо договір треба визнати по даті надходження премії – в залежності від умов договору: можливий як облік за кредиторською заборгованістю, так і первісне визнання
- Якщо сума не відповідає умовам договору (більше необхідної), якщо договір треба визнати по даті надходження премії – в залежності від умов договору та роботи з клієнтом: можливе повернення, можливе врахування як майбутня премія (зокрема за майбутніми контрактами)

Питання 2. Отримання у період після первісного визнання контракту премій, в межах контракту

Не залежно від моделі обліку, коли отримано гроші (якщо такі премії знаходяться в межах визнаного страхового контракту):

Дт Грошові кошти – Кт Зобов'язання на залишок покриття (субрахунок Премії);

Для загальної моделі – отримання сум премій раніше запланованої дати через врахування впливу вартості грошей в часі, необхідно буде зробити коригування сум «очікуваних премій» через КСМ, якщо премія стосується надання майбутніх послуг, або розкрити як «коригування на підставі досвіду» у звітності (§Б97(в)), якщо премія не стосується надання майбутніх послуг. **На відображення доходів/витрат – грошові потоки** (вчасно чи ні; в потрібній сумі чи ні) **по преміям не впливають** (крім випадків, розторгнення договорів)

Для спрощеної моделі – ніякі коригування не передбачені. **На відображення доходів/витрат – грошові потоки** (вчасно чи ні; в потрібній сумі чи ні) **по преміям не впливають** (крім випадків, розторгнення договорів). Доходи по спрощеній моделі визнаються через розподіл усіх премій, що мають бути отримані протягом періоду надання послуг, не залежно від строків отримання.

Приклади узгоджень за МСФЗ 17 (§101, 104, 105*) - Питання 2

	Оцінка ТВ ГП	КНФР	КСМ	Зобов'язання за страховими контрактами
Зобов'язання за страховими контрактами, початок періоду	(743)	(160)	0	(903)
Зміни, пов'язані з майбутніми послугами:	283		(103)	0
змін в оцінках, які коригують контрактну сервісну маржу	103		(103)	0
змін в оцінках, які не коригують КСМ, - тобто збитки за групами обтяжливих контрактів і відновлення таких збитків	183			183
вплив контрактів, що були первісно визнані протягом періоду				0
Зміни, пов'язані з поточними послугами:		80	52	0
сума КСМ, визнана в прибутку або збитку для відображення передання послуг;			52	52
зміни в коригуванні на нефінансовий ризик, що не пов'язані з майбутніми послугами або минулими послугами		80		80
коригування на підставі досвіду				0
Зміни, що пов'язані з наданими в минулому послугам (зміни в ЗСВ)				0
Фінансові витрати за страхуванням	(37)			(37)
Зміни в звіті про сукупний дохід				0
Грошові потоки	400			400
Зобов'язання за страховими контрактами, кінець періоду	(94)	(80)	(51)	(225)

Підхід на основі змінної винагороди (Variable fee approach – VFA)

Критерій застосування підходу на основі змінної винагороди(VFA)

Для страхових контрактів з умовами **прямої** участі застосовується підхід на основі змінної винагороди (VFA)

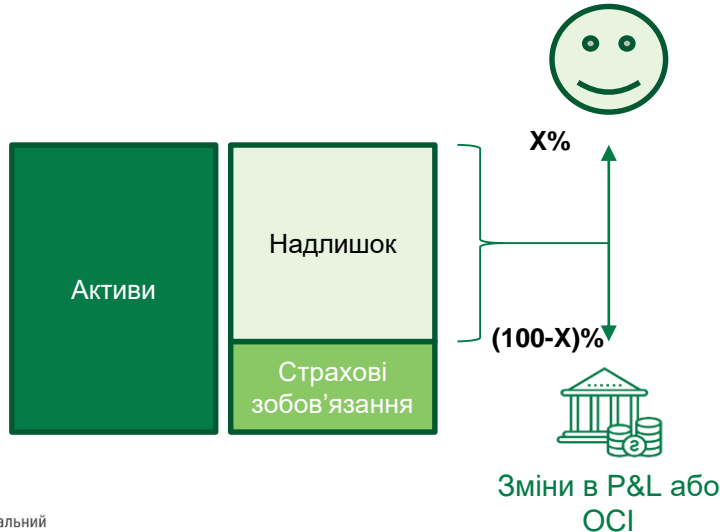
Критерій

1. Умови контракту передбачають участь держателя страхового полісу у частці чітко визначеного пулу базових статей
Приклад: продукти Unit Linked прив'язані до чітко визначеного пулу/фонду
2. Суб'єкт господарювання передбачає виплатити держателю страхового полісу суму, що дорівнює суттєвій частині доходу від зміни справедливої вартості за базовими статтями;
Приклад: в рамках Unit Linked власником всього прибутку є держатель частки пулу
3. Суб'єкт господарювання очікує, що суттєва частка будь-якої зміни в сумах, що належать до сплати держателю страхового полісу, змінюватиметься разом зі змінами у справедливій вартості базових статей.
Приклад: в рамках Unit Linked страхова сума по ризику смерті може бути рівна сумі фіксованої величини та вартості юнітів відповідного фонду, накопичених держателем поліса

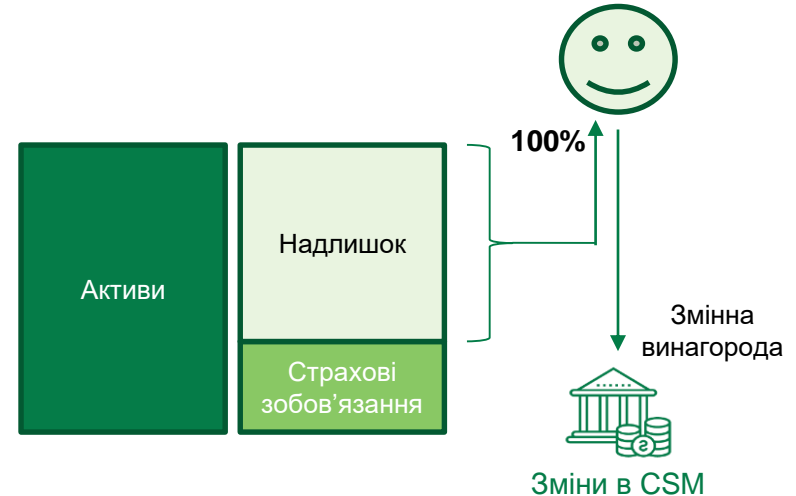
Пул активів:
референтний портфель активів, чисті активи суб'єкта господарювання або визначена підмножина чистих активів суб'єкта господарювання (може бути не утримуваний СГ)

Особливості розподілення інвестиційного доходу (VFA)

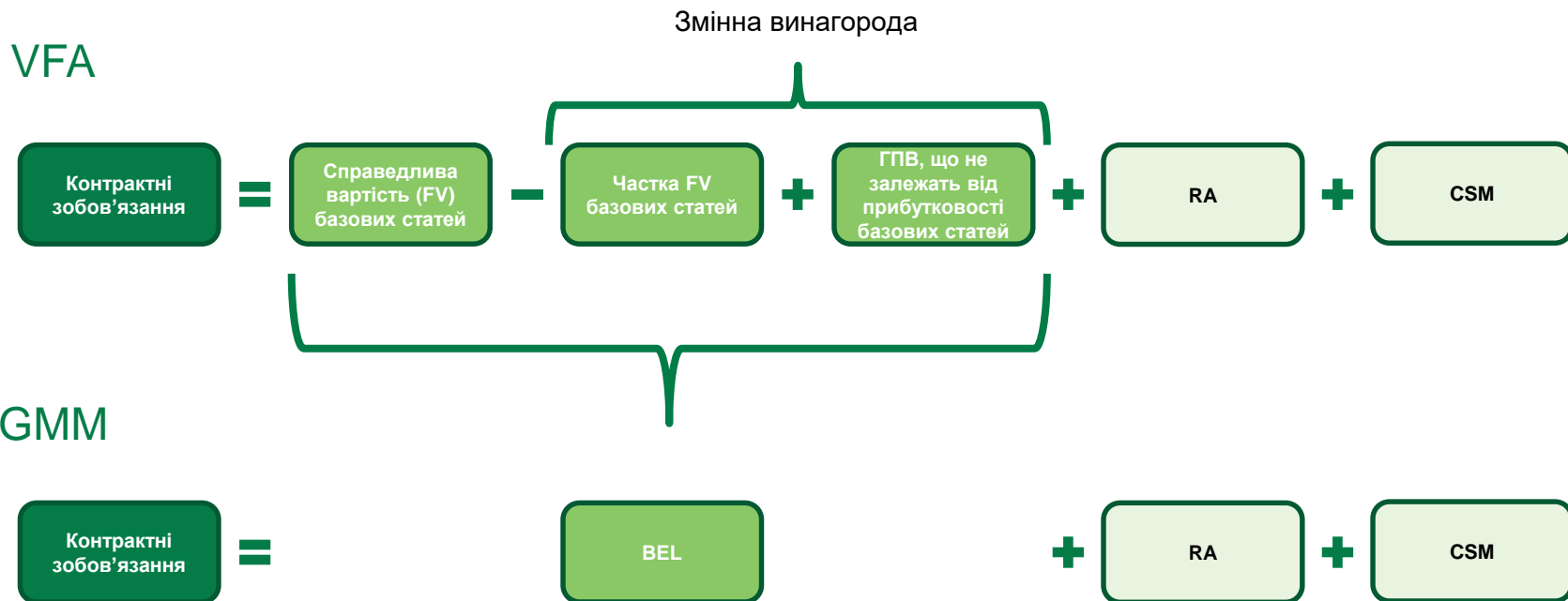
У GMM чисті прибутки та збитки, які суб'єкт господарювання утримує від інвестованих премій, розглядаються як частина **фінансового доходу від страхування**.

У VFA **прибуток** суб'єкта господарювання, що впливає з контракту участі, розглядається як **частина компенсації**, яку суб'єкт господарювання стягує зі страхувальника за послуги, надані договором страхування, а не як частку прибутку від окремої інвестиції.

Зобов'язання на залишок покриття (VFA vs GMM)

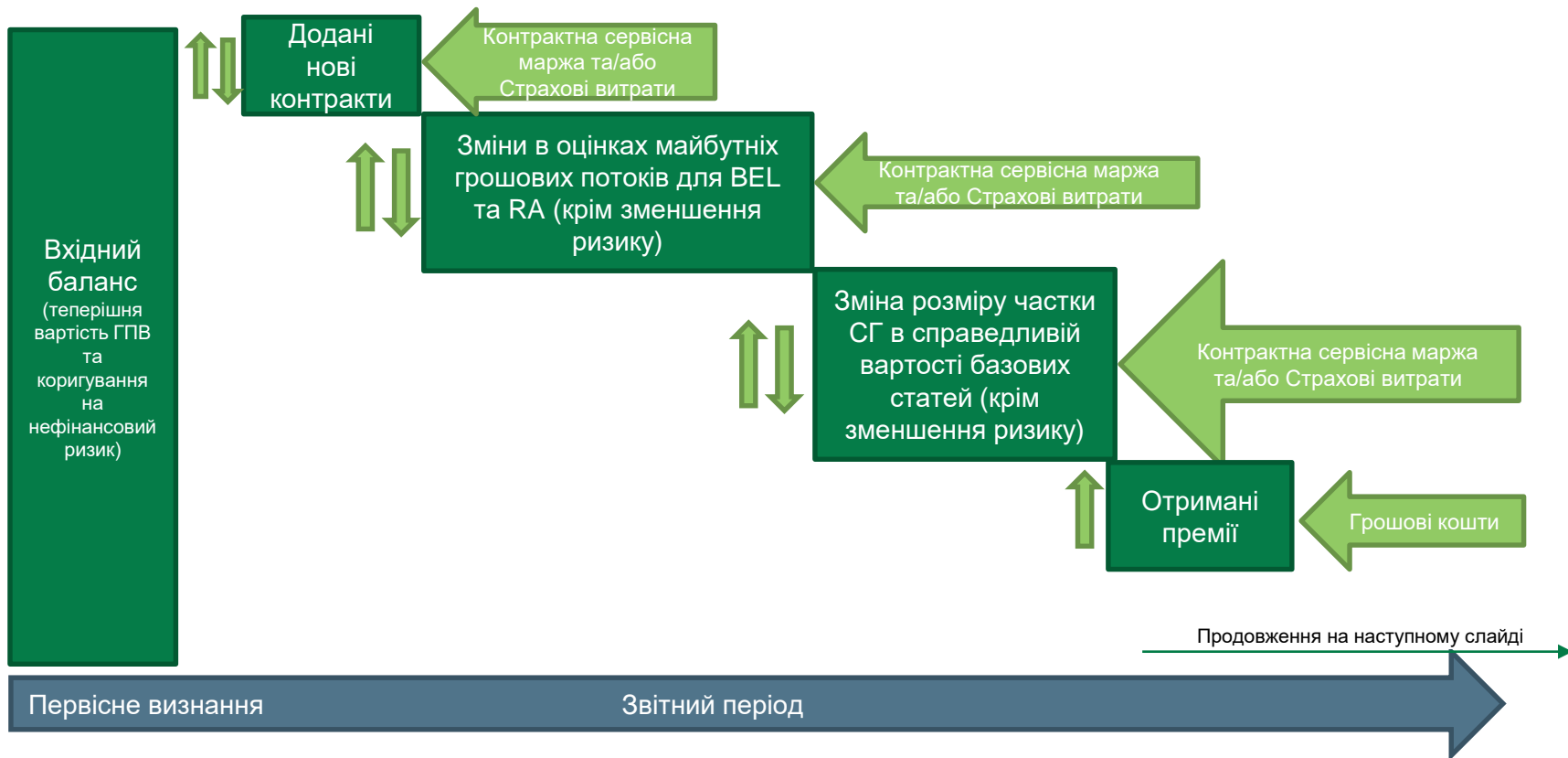
Відмінності між VFA та GMM

Розділ	GMM	VFA
Грошові потоки виконання	Теперішня вартість грошових потоків + RA	Балансова вартість базових статей + змінна винагорода + RA
Нарахування відсотків на CSM	Відсотки нараховуються, відповідні фінансові витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки	Немає нарахування відсотків на CSM
Часова вартість грошей, відхилення в оцінках фінансових змінних	Фінансові витрати/доходи, визнаються у звіті про фінансові результати	<ol style="list-style-type: none"> 1) Пов'язано з рахунком страхувальників (Б104а): фінансові витрати/доходи, визнані у звіті про фінансові результати 2) Не пов'язане з рахунком страхувальника (Б104б): розподілено на CSM, за винятком того, що воно підлягає кваліфікованому хеджуванню
Відхилення в оцінках нефінансових змінних	Вимірюється за первинними ставками дисконту та обліковується в CSM	Вимірюється за поточними ставками дисконту та обліковується в CSM
Період амортизації CSM (період покриття)	Період надання страхових сервісів	Період надання страхових та інвестиційних сервісів

Оцінка страхових контрактів при первісному визнанні. VFA – жодних відмінностей в обліку у порівнянні із загальною моделлю

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: грошові потоки виконання. VFA model (1/3)

Умови зменшення ризику. VFA model (§Б115-Б118)

Фінансовий
ризик

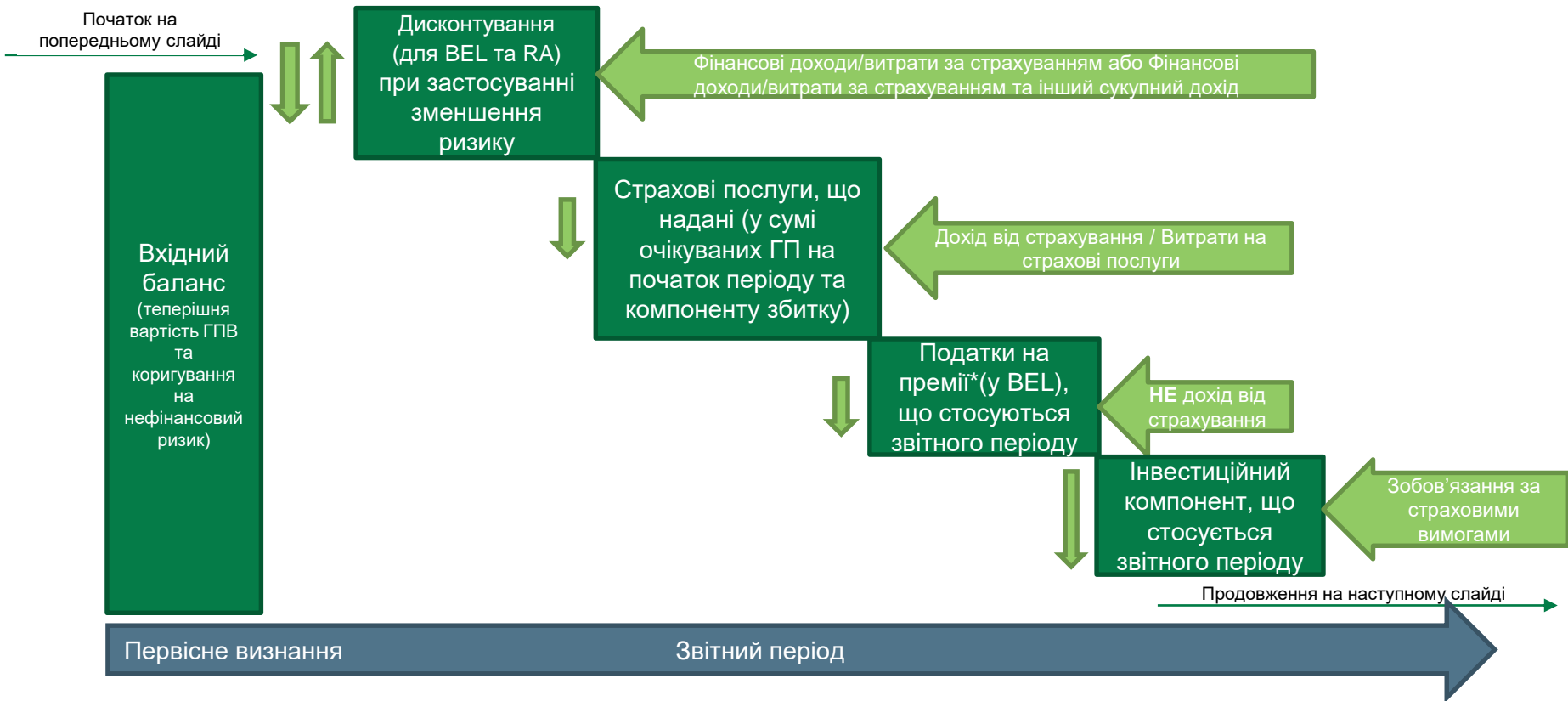

Страховик повинен мати документально визначену заздалегідь мету управління ризиком і стратегію зниження фінансового ризику:

- Існує економічний компенсуючий ефект між а) та б)—тобто, їхні вартості зазвичай змінюються в протилежних напрямках, тому що вони подібним способом реагують на зміни в зменшуваному ризику.
- Кредитний ризик в економічному компенсуючому ефекті не має домінуючого впливу
- Фінансові інструменти обліковуються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у прибутках/збитках, а до утримуваних контрактів перестраховування та страхових контрактів по моделі змінної винагороди застосовується єдина облікова політика щодо відображення впливу фінансових ризиків

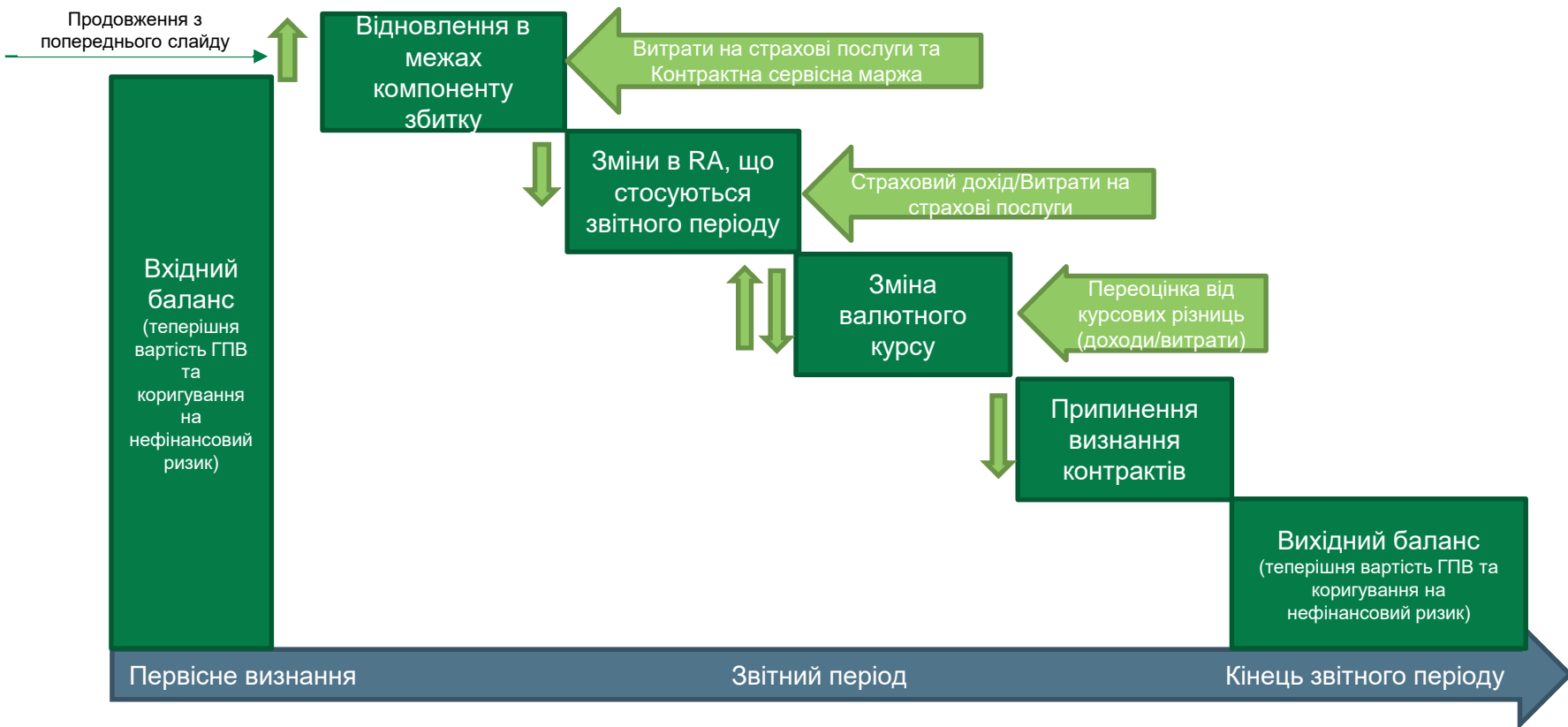
Оцінка ГПВ із зменшенням ризику є послідовною. Якщо умови не виконуються

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: грошові потоки виконання. VFA model (2/3)

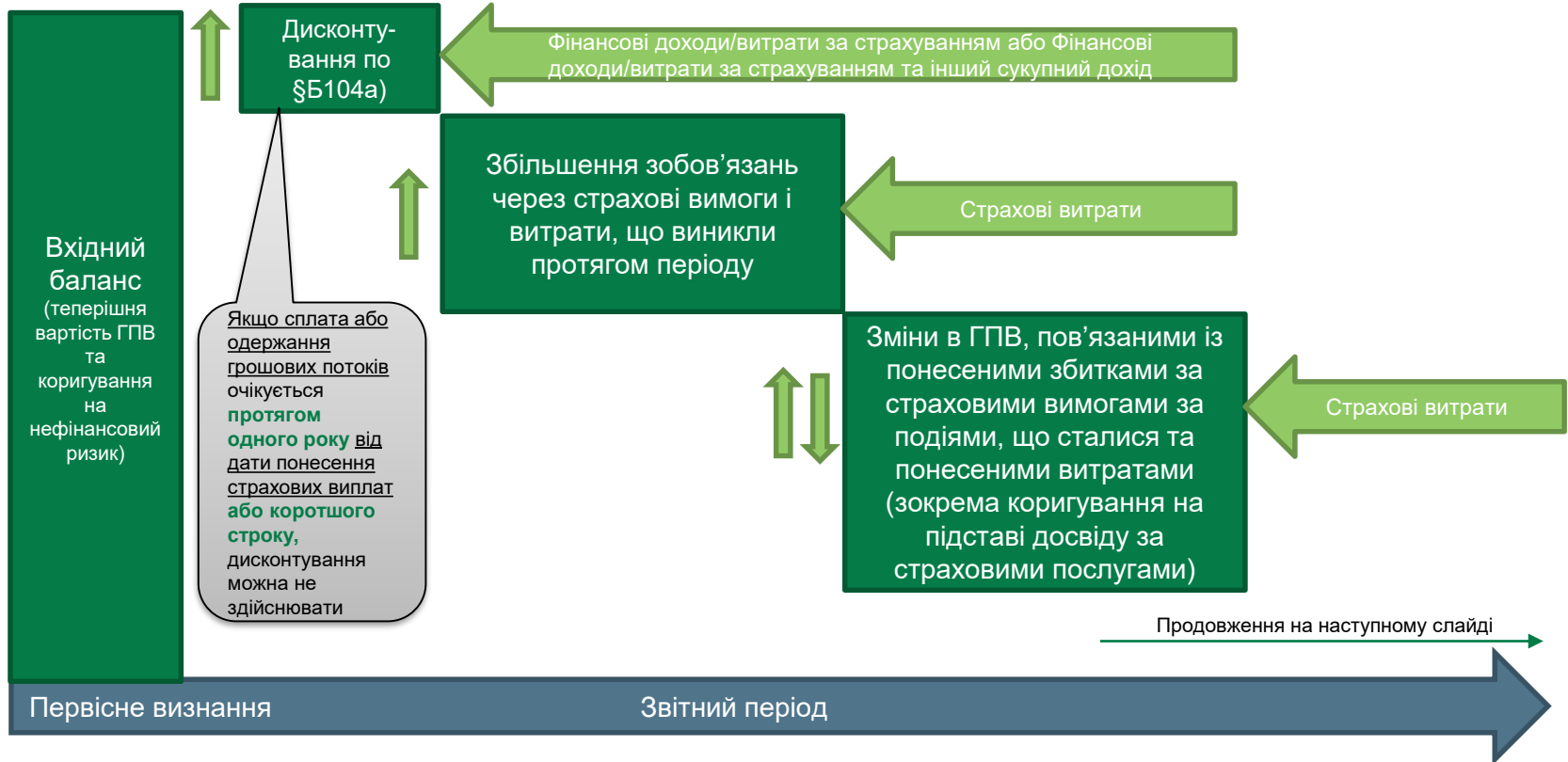
Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: грошові потоки виконання. VFA model (3/3)

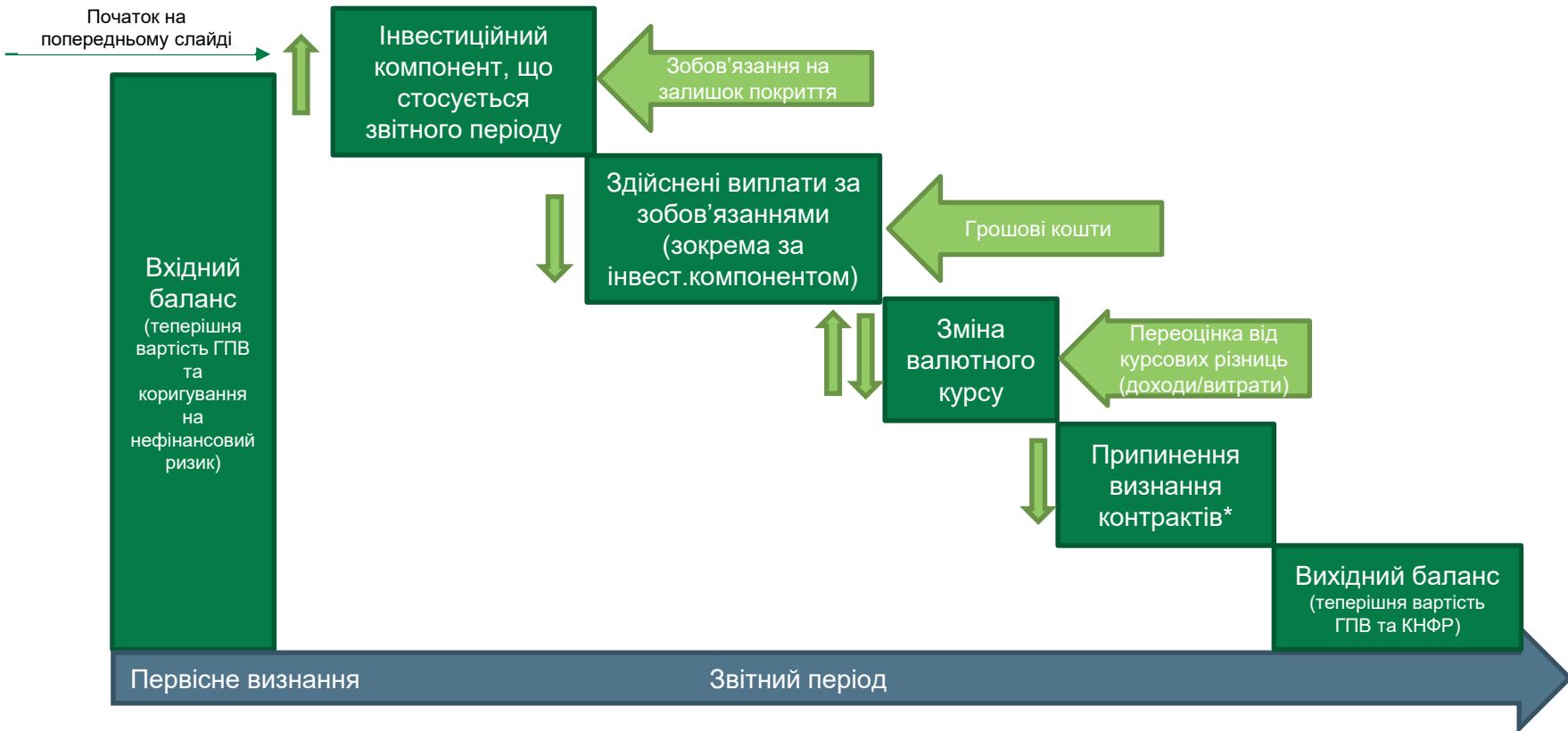
Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: ГПВ. Проводки. VFA model

↑ Отримані премії по діючим контрактам	Дт Грошові кошти (Рахунок у банку) – Кт Зобов'язання на залишок покриття (далі - ЗЗП)
↑↓ Додані нові контракти	аналогічно первісному визнанню групи страхових контрактів
↓ Виконані зобов'язання за діючими контрактами	Дт ЗЗП (BEL, RA) – Кт Дохід/Витрати від страхування
↑↓ Відображення у Д/В аквізиційних ГП	Дт Витрати від страхування – Кт Дохід від страхування (§Б125)
↑↓ Вплив курсових різниць	Дт Витрати від курсових різниць – Кт ЗЗП Дт ЗЗП - Кт Дохід від курсових різниць
↑↓ Зміни в оцінках грошових потоків виконання, зміни частки СГ в справедливій вартості базових статей (§33в) та при модифікації (§73)	Дт КСМ, Витрати від страхування – Кт ЗЗП (BEL, RA) Дт ЗЗП (BEL, RA) – Кт КСМ, Витрати від страхування
↓ Виплата інвест.компоненту	Дт ЗЗП (BEL) - Кт ЗСВ (BEL)
↑↓ Дисконтування ГПВ (при застосуванні зменшення ризику)	Дт Фін. витрати від страхування /Інший сукупний дохід– Кт ЗЗП (BEL, RA) Дт ЗЗП (BEL, RA) – Кт Фін. витрати від страхування /Інший сукупний дохід

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні страховими вимогами. VFA model (1/2)

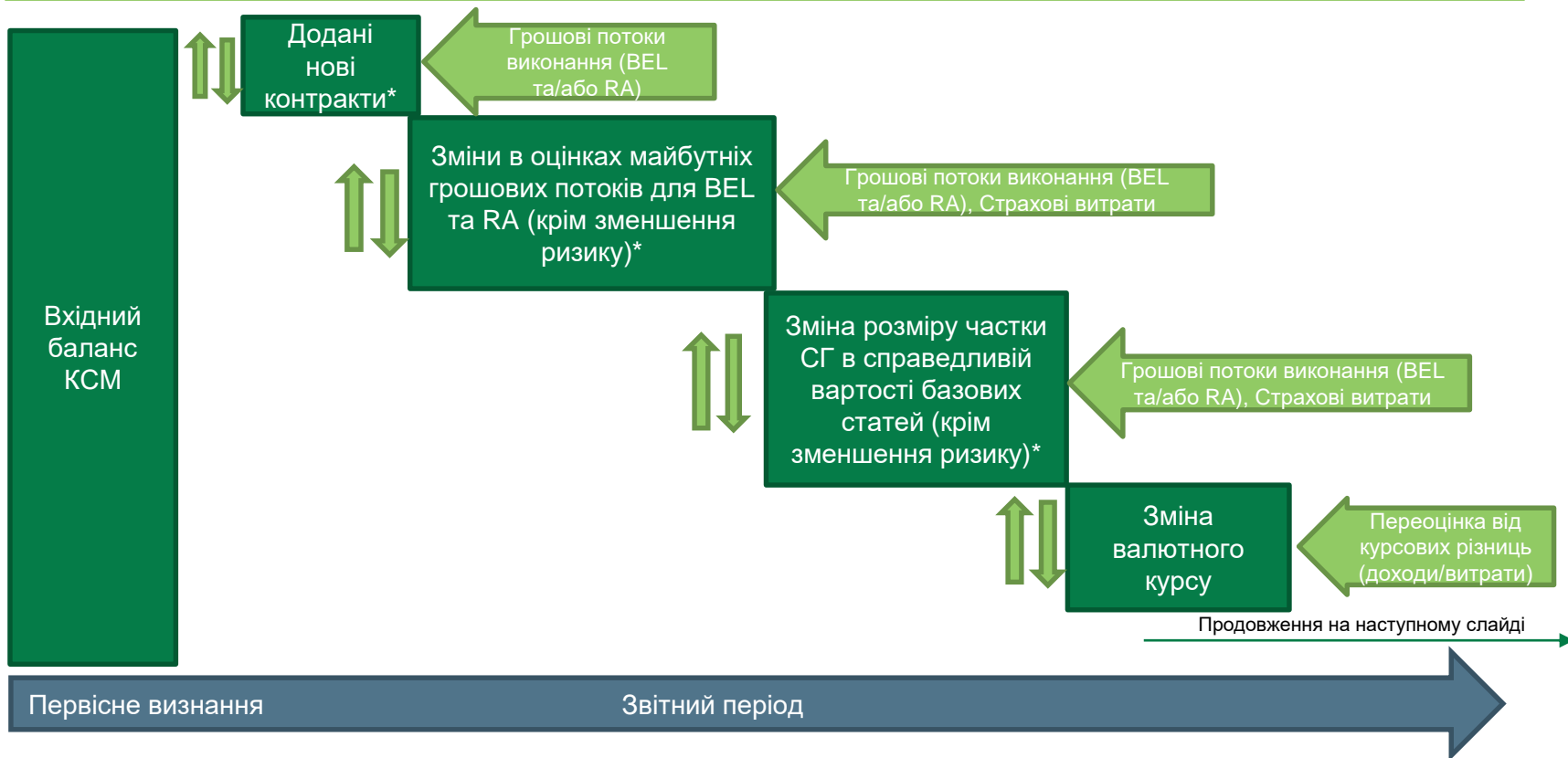
Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні за страховими вимогами. VFA model (2/2)

Подальший облік СК. Зміни зобов'язанні за страховими вимогами. Проводки. VFA model

↑↓ Дисконтування ГПВ	Дт Фінансові витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA) Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Фінансові доходи від страхування
Збільшення зобов'язань через страхові вимоги і витрати, що виникли протягом періоду	Дт Витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA)
↑↓ Зміни в ГП, пов'язаними із понесеними збитками за страховими вимогами за подіями, що сталися, та понесеними витратами	Дт Витрати від страхування – Кт ЗСВ (BEL, RA) Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Витрати від страхування
↓ Виконані зобов'язання за діючими контрактами	Дт ЗСВ (BEL, RA) – Кт Грошові кошти
↑↓ Відображення у Д/В аквізиційних ГП	Дт ЗСВ – Кт Дохід від страхування* Дт Витрати від страхування - Кт ЗСВ
↑↓ Вплив курсових різниць	Дт Витрати від курсових різниць – Кт ЗЗП Дт ЗЗП - Кт Дохід від курсових різниць
↑↓ Отримання інвест.компоненту, який підлягає сплаті	Дт ЗСВ (BEL) - Кт ЗЗП (BEL)

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: контрактна сервісна маржа. VFA model (1/2)

Подальший облік СК. Зміни в зобов'язанні на залишок покриття: контрактна сервісна маржа. VFA model (2/2)

Подальший облік страхових контрактів. Зміни із КСМ. Проводки. VFA model

*операція здійснюється після інших операцій з КСМ

Випущені контракти перестраховування. Окремі питання обліку.

Облік випущених контрактів перестраховування (відмінності від випущених страхових контрактів)

- Облік випущених контрактів перестраховування аналогічний до обліку випущених контрактів страхування
- В основі оцінки грошових потоків виконання за контрактом перестраховування лежать базові активи – страхові контракти (в тому числі й ті страхові контракти, які ще очікуються до випуску), які знаходяться в межах випущеного контракту перестраховування.
- Одиницею **обліку** залишається випущений перестраховий контракт, а не базові контракти
- До випущених перестрахових контрактів може застосовуватися або загальний підхід або підхід на основі розподілу премії (підхід на основі змінної комісії не застосовується до випущених страхових контрактів - §Б109)

Облік випущених контрактів перестраховування (відмінності від випущених страхових контрактів)* (1/3)

Облік комісії, що сплачується перестраховиком/ перестраховальником

Вид комісії	Підхід згідно з МСФЗ 17	Проводки (облік у перестраховика)
1 Фіксована сума комісії, або як %% від премії, що не залежить від суми страхових вимог	Зменшення страхового доходу (така комісія зменшує загальну суму економічних вигод (страхова премія), що передається від перестраховальника до перестраховика	<p>При загальному підході сума комісій включається у суми майбутніх надходжень/виплат у ЗЗП</p> <p>+</p> <p>1. При взаємозаліку сум премій від страховика та комісій від перестраховика: Дт ЗЗП(Премії) – Кт Грошові кошти або Дт Грошові кошти – Кт ЗЗП(Премії) на суму різниць між комісією, що сплачуються перестраховиком, та премією, що сплачується страховиком</p> <p>2. Без взаємозаліку або якщо періоди сплат премій та комісій різні: Дт ЗЗП(Премії) – Кт Грошові кошти на суму сплачених перестраховиком комісій та Дт Грошові кошти – Кт ЗЗП(Премії) на суму отриманих від страховика премій</p>

* Складено на основі Transition Resource Group for IFRS 17 Insurance Contracts *Commissions and reinstatement premiums in reinsurance contracts issued*

Облік випущених контрактів перестраховування (відмінності від випущених страхових контрактів)* (2/3)

Облік комісії, що сплачується перестраховиком/ перестраховальником

	Вид комісії	Підхід згідно з МСФЗ 17	Проводки при сплаті (облік у перестраховика)
2	Фіксована сума комісії, або як %% від премії, що не залежить від суми страхових вимог, яка сплачується в будь-яких випадках	Може бути кваліфікована як інвестиційний компонент (далі – ІК)	<p>При обліку за загальним підходом сума ІК включається у суму майбутніх виплат та витрат у ЗЗП, за спрощеним підходом сума ІК є частиною отримуваних премій або компоненту збитку</p> <p>+</p> <p>При сплаті: Дт ЗЗП (Премії або ІК) – Кт ЗСВ (Кред.з-сть за виплатами) на суму комісії, що підлягає сплаті за звітний період та Дт ЗСВ (Кред.з-сть за виплатами) – Кт Грошові кошти на суму комісії, що підлягає сплаті</p>
3	Сума комісії залежить від суми заявлених страхових вимог	Визнається як сума страхових вимог та відповідно відображається як страхові витрати	<p>При обліку за загальним підходом сума таких комісій враховується в сумах очікуваних виплат та витрат у ЗЗП;</p> <p>+</p> <p>Сплата: Дт Страхові витрати – Кт ЗСВ (Кред.з-сть за виплатами) на суму комісій, що підлягає сплаті за період (фактичні суми) Дт ЗСВ (Кред.з-сть за виплатами) – Кт Грошові кошти на суму комісій, що сплачується за період (фактичні суми)</p>

* Складено на основі Transition Resource Group for IFRS 17 Insurance Contracts *Commissions and reinstatement premiums in reinsurance contracts issued*

Облік випущених контрактів перестраховання (відмінності від випущених страхових контрактів)* (3/3)

Облік комісії, що сплачується перестраховиком/ перестраховальником

	Вид комісії	Підхід згідно з МСФЗ 17	Проводки при сплаті (облік у перестраховика)
4	Комісія за поновлення перестраховання, що залежить від суми страхових вимог (обов'язкова комісія в межах страхового контракту)	Зміна суми страхових вимог, що покриваються перестраховальником, та відображається як страхові витрати	При обліку за загальним підходом сума таких комісій враховується в сумах очікуваних виплат та видатків у ЗЗП + При взаємозаліку із виплатами від перестраховика: Дт Страхові витрати - Кт ЗСВ(Кред.з-сть) або на суму різниці між виплатами та комісією, що очікується Дт ЗСВ(Кред.з-сть) – Кт Грошові кошти
5	Додаткова комісія за поновлення перестраховання, що не залежить від страхових вимог (якщо в межах страхового контракту, суми такої комісії визначені в договорі)	Визнається як страховий дохід (ключовим є те, що перестраховальник самостійно вирішує чи сплачувати цю комісію, а суми є фіксованими згідно договору)	При загальному підході сума комісій включається у суми майбутніх надходжень розраховану актуарними методами + При сплаті: Дт Грошові кошти – Кт ЗЗП (Премії) на суму отриманих премій + При загальному підході – можливо, слід переглянути суми очікуваних майбутніх надходжень/виплат та витрат; врахувати на підставі досвіду отримані премії.

* Складено на основі Transition Resource Group for IFRS 17 Insurance Contracts *Commissions and reinstatement premiums in reinsurance contracts issued*

Припинення визнання випущених контрактів

Визнання, припинення визнання та модифікація контракту

Визнання контракту

Суб'єкт господарювання визнає групу випущених ним страхових контрактів, починаючи з більш ранньої з таких дат:

- початку періоду покриття за групою контрактів;
- дати, коли перший платіж з боку держателя страхового полісу в групі належить до сплати; і
- у разі групи обтяжливих контрактів, із тієї дати, коли група стає обтяжливою

Припинення визнання контракту

Суб'єкт господарювання припиняє визнання страхового контракту тоді й лише тоді, коли:

- він **погашається**, тобто коли спливає термін виконання зобов'язання за страховим контрактом, **коли його виконано або анульовано**; або
- відбувається **модифікація** контракту.

Визнання, припинення визнання та модифікація контракту

Модифікація контракту

У разі модифікації умов страхового контракту, наприклад, за домовленістю між сторонами контракту або внаслідок внесення змін законодавства суб'єкт господарювання припиняє визнання первісного контракту й визнає модифікований контракт як новий контракт із застосуванням МСФЗ 17 або інших застосовних Стандартів лише і тільки лише у разі виконання будь-якої з умов, вказаних нижче:

1. якби модифіковані умови містилися у контракті від самого початку, то:
  - модифікований контракт було б виключено зі сфери застосування МСФЗ 17;
  - суб'єкт господарювання відокремив би різні компоненти від основного страхового контракту, внаслідок чого виник би інший страховий контракт, до якого застосовувався б МСФЗ 17;
  - модифікований контракт мав би значно відмінні межі контракту; або
  - модифікований контракт було б включено до іншої групи контрактів;
2. первісний контракт відповідав визначенню *страхового контракту з умовами прямої участі*, але модифікований контракт цьому визначенню вже не відповідає або навпаки; або
3. суб'єкт господарювання застосовував до первісного контракту підхід на основі розподілу премії, але внаслідок модифікації контракт більше не відповідає критеріям для застосування зазначеного підходу

Припинення визнання в обліку (сплив термін виконання зобов'язання, контракт виконано або анульовано)

Балансова вартість групи страхових контрактів зменшується на:

- теперішню вартість майбутніх грошових потоків і коригування на нефінансовий ризик, що пов'язані з правами й обов'язками, визнання яких в групі було припинено – в ЗЗП та ЗСВ
- на обсяг зміни грошових потоків виконання у контрактній сервісній маржі

Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) – Кт ЗЗП (КСМ) / Кт Страхові витрати* – на суму майбутніх виплат та витрат
Дт ЗЗП (КСМ) / Кт Страхові витрати* - Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) – на суму очікуваних премій

* у випадку обтяжливих контрактів

Кількість одиниць покриття на очікуваний залишок послуг страхового контракту коригується з урахуванням одиниць покриття, визнання яких у групі було припинене, а розмір КСМ, визнаної в прибутку або збитку за період, визначається на підставі такої відкоригованої кількості.

Припинення визнання в обліку (через передавання третій стороні)

Балансова вартість групи страхових контрактів зменшується на:

- теперішню вартість майбутніх грошових потоків і коригування на нефінансовий ризик, що пов'язані з правами й обов'язками, визнання яких в групі було припинено – в ЗЗП та ЗСВ
- на обсяг зміни грошових потоків виконання у контрактній сервісній маржі та премією, що підлягає передаванню третій стороні

Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) – Кт ЗЗП (КСМ) / Кт Страхові витрати* – на суму майбутніх виплат та витрат
Дт ЗЗП (КСМ)/ Кт Страхові витрати* - Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) – на суму очікуваних премій від клієнта
Дт ЗЗП (КСМ)/ Кт Страхові витрати* - Кт Премія для покупця – на суму премії, підлягає передаванню третій стороні

* у випадку обтяжливих контрактів

Кількість одиниць покриття на очікуваний залишок послуг страхового контракту коригується з урахуванням одиниць покриття, визнання яких у групі було припинене, а розмір КСМ, визнаної в прибутку або збитку за період, визначається на підставі такої відкоригованої кількості.

Припинення визнання в обліку (через модифікацію)

Балансова вартість групи страхових контрактів зменшується на:

- теперішню вартість майбутніх грошових потоків і коригування на нефінансовий ризик, що пов'язані з правами й обов'язками, визнання яких в групі було припинено – в ЗЗП та ЗСВ
- на обсяг зміни грошових потоків виконання у контрактній сервісній маржі та премію, яка підлягала б сплаті СГ, якби він уклав контракт із еквівалентними умовами як новий та мінус премія за модифікацію

Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) № 1– Кт ЗЗП (КСМ) / Кт Страхові витрати* № 1– на суму майбутніх виплат та витрат
Дт ЗЗП (КСМ)/ Кт Страхові витрати № 1 * - Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) № 1 – на суму очікуваних премій від клієнта
Дт ЗЗП (КСМ)/ Кт Страхові витрати № 1* - **Кт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) № 2**– на суму премії за еквівалентний контракт
Дт ЗЗП, ЗСВ (BEL, RA) № 2 – Кт ЗЗП (КСМ)/ Кт Страхові витрати № 1 * - ну суму премії за модифікацію

- * у випадку обтяжливих контрактів
- № 1 та № 2 – різні групи страхових контрактів

Кількість одиниць покриття на очікуваний залишок послуг страхового контракту коригується з урахуванням одиниць покриття, визнання яких у групі було припинене, а розмір КСМ, визнаної в прибутку або збитку за період, визначається на підставі такої відкоригованої кількості.

Дякую за увагу!

Національний
банк України